

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์โครงการนิเทศการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ปีงบประมาณ 2531-2532

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่

1.1 โครงการนิเทศการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2531-2532 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 63 อำเภอ รวม 7 จังหวัด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้วิธีร้อยละ 50 ของจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัด ได้ 33 อำเภอ

1.2 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ทุกจังหวัด รวม 7 จังหวัด ในปีงบประมาณ 2531-2532 จำนวน 14 เล่ม

1.3 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2531-2532 จำนวน 2 เล่ม

2. เครื่องมือสำหรับการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ประกอบด้วย

ชุด ก แบบวิเคราะห์สาระสำคัญของโครงการนิเทศการศึกษา ลักษณะเป็นแบบแจกแจงความถี่ตามรายการที่กำหนด ประกอบด้วย ประเภทของโครงการ ลักษณะของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายของโครงการ ขั้นตอน

การดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ งบประมาณ
ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ การควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม
โครงการ และการประเมินผลโครงการ

ชุด ข แบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการนิเทศการศึกษากับ
นโยบายด้านคุณภาพของสำนักงานการประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 และสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รายละเอียดของเครื่องมือจะเป็นการ แจกแจง
ระดับความสอดคล้องของโครงการนิเทศการศึกษา โดยกำหนดค่าความสอดคล้องเป็น
ระดับ 0 และ 1 โดยมีความหมายดังนี้

0 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

1 หมายถึง มีความสอดคล้อง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
(Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)
จากศึกษานิเทศก์และผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ในเขตการศึกษา 6 โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไป
ใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.2 รวบรวมข้อมูลในส่วนที่เป็นโครงการนิเทศการศึกษา จากแผน
ปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2531 มีจำนวน 133 โครงการ และมีความสมบูรณ์
ทุกโครงการ จากจำนวนโครงการทั้งหมด 347 โครงการ และจากแผนปฏิบัติการ
ประจำปีงบประมาณ 2532 มีจำนวน 129 โครงการและมีความสมบูรณ์จำนวน 127
โครงการ จากจำนวนโครงการทั้งหมด 339 โครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยหาค่าร้อยละตามความถี่จำแนก
ตามปีงบประมาณ

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สาระสำคัญของโครงการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน การประมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษาปีงบประมาณ 2531 - 2532 จากผลการวิจัย พบว่า

1.1 ประเภทโครงการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2531 ที่จัดทำ มากที่สุดได้แก่ประเภทพัฒนาการเรียนการสอนร้อยละ 63.16 โดยพัฒนาการเรียน การสอนโดยตรงในกลุ่มทักษะภาษาไทยร้อยละ 9.77 รองลงมากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยร้อยละ 9.02 ปีงบประมาณ 2532 จัดทำโครงการประเภทพัฒนาการเรียน การสอนมากที่สุดร้อยละ 44.09 โดยพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 10.24 รองลงมากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ร้อยละ 7.87 ตามลำดับ

1.2 ลักษณะของโครงการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2531 งบประมาณ ปี 2532 เป็นโครงการต่อเนื่องมากที่สุดร้อยละ 55.64 และ 51.18 ตามลำดับ

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2531 และ ปีงบประมาณ 2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์มากที่สุดร้อยละ 91.73 และ 96.85 รองลงมาได้แก่เพื่อให้มีความเข้าใจดีขึ้นร้อยละ 82.71 , 81.89 และเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติน้อยที่สุดร้อยละ 3.01 , 2.36 ตามลำดับ

1.4 กลุ่มเป้าหมายของโครงการนิเทศการศึกษาทั้งปีงบประมาณ 2531 และ 2532 มีเป้าหมายที่กลุ่มครูผู้สอนทุกชั้นร้อยละ 41.35 , 35.43 ตามลำดับ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2531 และ 2532 โครงการนิเทศศึกษาคงจะมีขั้นตอนคือ เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ประชุม วางแผนสร้างเครื่องมือนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ ทดลองการนิเทศและสรุปผลการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 100

ประเภทพัฒนาการเรียนการสอนและสนับสนุนงานวิชาการจะมีขั้นตอนการดำเนินงานคือ เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ประชุมวางแผน ดำเนินการอบรม ประชุมปฏิบัติการและ ประเมินผลการอบรมและประชุมปฏิบัติการคิดเป็นร้อยละ 100

1.6 กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา ทั้งปี งบประมาณ 2531 และปีงบประมาณ 2532 โครงการที่จัดทำไม่ระบุกิจกรรมดำเนินงานมากที่สุดร้อยละ 72.93 , 44.88 ตามลำดับ

1.7 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา ในปี
งบประมาณ 2531 โครงการใช้เวลาดำเนินงาน 1 ครั้ง/ระหว่าง 6 - 12 เดือน มาก
ที่สุดร้อยละ 35.33 รองลงมา 1 ครั้ง ระหว่าง 3 - 6 เดือนร้อยละ 31.58 ในปี
งบประมาณ 2532 ใช้เวลาดำเนินงาน 1 ครั้ง ระหว่าง 3 - 6 เดือนมากที่สุด ร้อยละ
40.95 รองลงมา 1 ครั้ง ระหว่าง 6 - 12 เดือนร้อยละ 29.14

1.8 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา ทั้งใน
ปีงบประมาณ 2531 และ 2532 ใช้ค่าใช้มากที่สุดร้อยละ 87.84 รองลงมา ค่าวัสดุ
ร้อยละ 10.79 , 19.74 ตามลำดับ

1.9 การควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา
ในปีงบประมาณ 2531 ใ้กระบวนผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ควบคุมติดตามคิดเป็นร้อยละ 100
และในปีงบประมาณ 2532 ระบุผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ควบคุมติดตามร้อยละ 96.85
ส่วนระยะเวลากำกับติดตามผลใช้ Gantt's Chart ทั้งปีงบประมาณ 2531 และ 2532

1.10 การประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2531 มีวิธี
การประเมินผลโครงการมากที่สุดร้อยละ 95.49 โดยใช้เครื่องมือประเมินผลประเภทแบบ
สังเกตมากที่สุดร้อยละ 24.06 ในปีงบประมาณ 2532 มีวิธีการประเมินผลโครงการมาก
ที่สุดร้อยละ 96.06 โดยใช้เครื่องมือประเมินผลประเภทแบบสังเกตมากที่สุดร้อยละ 32.78

2. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอทับนโยบายค่านคุณภาพของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดใน เขต
การศึกษา 6 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2531 - 2532
จากการวิจัยพบว่า

ในปีงบประมาณ 2531 - 2532 โครงการนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประ
ถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 มีความสอดคล้องกับนโยบายค่านคุณภาพของสำนักงานการประ
ถมศึกษาจังหวัดและของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์รายละเอียดสาระสำคัญของโครงการนิเทศศึกษามางรายการ
ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาให้โครงการนิเทศการศึกษาที่ดี อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาสูงขึ้นได้แก่

ประเภทโครงการนิเทศการศึกษา

พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 ปีงบประมาณ 2531 จัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด (ร้อยละ 37.59) โดยเฉพาะกลุ่มทักษะภาษาไทย รองลงมากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามลำดับ นับว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 6 ได้พยายามแก้ไขโครงการกับสภาพปัจจุบันและปัญหา เพราะจากผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้น ป.6 ระดับประเทศปีการศึกษา 2530 โดยเฉพาะในเขตการศึกษา 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มทักษะภาษาไทย และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 รวม 6 จังหวัด ยกเว้นจังหวัดสิงห์บุรี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 ช 4 - 25) จึงทำให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 มีนโยบายพัฒนาค่านี้น่ามากเป็นพิเศษ อีกประการ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ จำเป็นต้องพัฒนากลุ่มทักษะภาษาไทย อันเป็นพื้นฐานที่จำเป็นก่อนเพื่อให้เด็กเรียนคงสภาพอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่เดียวกันก็ปลุกฝังจริยธรรม คุณธรรม และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในแผนพัฒนาประจำปี 2531

เมื่อพิจารณาแนวโน้มปีงบประมาณ 2532 พบว่า จัดทำโครงการนิเทศการศึกษาพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด (ร้อยละ 10.24) รองลงมากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 7.87) และกลุ่มทักษะภาษาไทย (ร้อยละ 6.30) โดยเฉพาะกลุ่มทักษะภาษาไทย แนวโน้มลดลงจากปีงบประมาณ 2532 ทั้งนี้ เป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 มีนโยบายพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยเฉพาะทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นปัญหาในปีงบประมาณ 2532 มากเป็นพิเศษ จึงทำให้การพัฒนาพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในปีงบประมาณ 2532 สูงกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นไม่ใช่จะจัดทำตามนโยบายอย่างเดียว แต่ควรจะต้องพัฒนาแก้ไขกลุ่มประสบการณ์ที่เป็นปัญหาเป็นประการสำคัญ

ลักษณะโครงการนิเทศการศึกษา

พบว่าในปีงบประมาณ 2531 และ 2532 เป็นโครงการต่อเนื่องมากที่สุด (ร้อยละ 55.64 , 51.18) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานโครงการใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นโครงการแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่หรือพัฒนาพื้นที่ตาม ผลการดำเนินงานบางโครงการจะต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือต้องดำเนินงานจนครบวงจร

จึงจะสามารถประเมินผลดีที่เกิดจากการดำเนินงานเหล่านั้นได้ อีกประการหนึ่ง การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไม่สามารถจะเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว บางโครงการจึงต้องจัดทำอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของโครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการนิเทศการศึกษาที่จัดทำในปีงบประมาณ 2531 และปีงบประมาณ 2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์มากที่สุด (ร้อยละ 91.73 , 96.85) ตามลำดับ และวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติมากที่สุด (ร้อยละ 3.01 , 2.36) เพราะการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา การให้ความรู้และจัด ประสบการณ์ให้ผู้รับการนิเทศ สามารถรับได้ง่ายกว่าและสามารถจัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้ง่าย และมากกว่าวัตถุประสงค์อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สังก อุทรานันท์ (2530 : 12) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายการนิเทศศึกษามุ่งให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น หากครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้นทุกด้าน ก็จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น บรรลุจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ประเภทโครงการนิเทศศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ประชุมวางแผน สร้างเครื่องมือนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ สรุปผลการนิเทศ โครงการนิเทศการศึกษาประเภทพัฒนาการเรียนการสอน และโครงการสนับสนุนงานวิชาการจะมีขั้นตอนคือ เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ประชุมวางแผน ดำเนินการอบรม ประชุมปฏิบัติการ ประเมินผลโครงการ ซึ่งให้เห็นได้ว่า ผู้ที่จัดทำแผนและ โครงการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการจัดทำแผนและ โครงการซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2530 : 6) ได้แบ่งขั้นตอนการ วางแผน ดังนี้

1. ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา
2. ขั้นวางแผน
3. ขั้นปฏิบัติตามแผนหรือดำเนินการตามแผน
4. ขั้นติดตามประเมินผล

กิจกรรมที่ใช้โครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการนิเทศการศึกษาจัดทำในส่วนขั้นตอนการดำเนินงานไม่ระบุกิจกรรม จึงขาดความชัดเจนของโครงการเพราะโครงการจะสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยกิจกรรมที่ปฏิบัติเหมาะสม (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2530 : 107) หากระบุกิจกรรมที่ชัดเจน จะทำให้การนำโครงการไปปฏิบัติย่อมบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกประการหนึ่ง หากไม่ระบุกิจกรรมที่ดำเนินงาน จะทำให้เป็นอุปสรรคแก่นักนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งจุดนี้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 จัดทำน้อยมากทั้งปีงบประมาณ 2531 - 2532

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2531 เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ 1 ครั้ง ระหว่าง 6 - 12 เดือนมากที่สุด (ร้อยละ 35.34) รองลงไปคือ 31.58 สำหรับในปีงบประมาณ 2532 เวลาที่ใช้ดำเนินงานตามโครงการ 1 ครั้ง ระหว่าง 3 - 6 เดือนมากที่สุด รองลงไปคือระหว่าง 6 - 12 เดือน จะเห็นได้ว่าในปีงบประมาณ 2532 นั้นใช้ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการน้อยกว่าปีงบประมาณ 2531 อาจเป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ได้เปลี่ยนการบริหารโครงการและบริหารงบประมาณใหม่ เพราะการบริหารโครงการและงบประมาณในเขตการศึกษา 6 มีปัญหาการจัดทำโครงการมากในช่วงใกล้สิ้นปีงบประมาณ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นมา จากรายงานของคณะกรรมการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 ก : 12) จึงทำให้การดำเนินงานเร็วขึ้น อีกประการ การเขียนโครงการนิเทศศึกษาระบุการดำเนินงานในระยะเวลาช่วงการดำเนินงานมาก แต่การดำเนินงานบางโครงการจริง ๆ ใช้เวลา 1 - 5 วัน

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2531 และปีงบประมาณ 2532 โครงการนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ใช้ค่าใช้จ่ายมากที่สุด ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะและค่าเช่าที่พัก รองลงไปคือ ค่าวัสดุและค่าตอบแทน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการนิเทศการศึกษา งบประมาณถูกใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในอัตราตัวเลขที่สูงมากกว่าค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า

คุณภาพการศึกษาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป.6 ในเขตการศึกษา 6 ยังไม่ดีกว่าที่ควร จะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2531 - 2532 ในเขตการศึกษา 6 มีร้อยละของจำนวนนักเรียนที่น่าพอใจยังต่ำในกลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2532 ; 23) ซึ่งผลการวิจัยข้างต้นพบว่า โครงการนิเทศการศึกษาที่จัดทำมากที่สุดในปีงบประมาณ 2531 - 2532 ได้แก่ ประเภทพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ฉะนั้น โครงการนิเทศการศึกษาทุกโครงการก่อนจะนำไปปฏิบัติควรจะได้มีการวิเคราะห์โครงการว่าเป็นโครงการที่ดี มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะโครงการที่ดีมีประสิทธิภาพเป็นโครงการที่ดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์โดยใช้เวลาและการลงทุนน้อยที่สุด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2528 : 99)

การควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการนิเทศการศึกษามีผู้รับผิดชอบโครงการและระยะเวลา กำกับ ติดตาม โดยใช้วิธี Gantt's Chart มากที่สุดทั้งปีงบประมาณ 2531 และ 2532 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้ เพราะระบบการติดตาม และควบคุมที่ดี ต้องมีหน่วยควบคุมติดตามหรือมีผู้รับผิดชอบโครงการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 88) หากโครงการใดก็ตามไม่มีผู้รับผิดชอบโครงการนั้น เป็นเรื่องยากลำบากต่อการนำโครงการนั้นไปปฏิบัติ เพราะอาจจะไม่ได้รับการพิจารณาที่ใช้จ่ายโครงการเลย

การประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการนิเทศการศึกษาที่จัดทำขึ้น มีวิธีการประเมิน แต่ไม่ใช่เครื่องมือการประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ ทั้งอาจเป็นเพราะการประเมินผลโครงการนั้น จำเป็นต้องเลือกวิธีการประเมินผลให้เหมาะสม บางโครงการจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือการประเมินผล บางโครงการอาจไม่ใช่เครื่องมือ แต่ใช้วิธีอื่น ขึ้นอยู่กับต้องการวัดประเมินผลสิ่งใด หากไม่ได้อะไรที่เชื่อถือได้และวัดได้ครอบคลุม ก็ควรจะใช้วิธีการประเมินผลหลาย ๆ แบบ อีกประการหนึ่ง ในทางปฏิบัติจริง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้ ไม่มีการประเมินผลอย่างจริงจัง จึงทำให้ขาดข้อมูล การสรุปผลโครงการจึงออกมาในรูปเชิงประมาทเป็นส่วนใหญ่ เชื่อกันไม่ได้แสดงให้เห็นชัด ซึ่งเป็นข้อบกพร่องในการประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษา ที่ควรจะต้องได้รับการแก้ไข

จากผลการวิจัยที่ได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องโครงการระหว่างโครงการนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 ปีงบประมาณ 2531 - 2532 กับนโยบายค่านิยมของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2531 - 2532 มีความสอดคล้องทุกระดับ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2527 : 4) ได้กำหนดนโยบายและพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอไว้อย่างชัดเจน โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

สำหรับบางโครงการที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นเพราะการวิเคราะห์ความสอดคล้องเน้นค่านิยมการวิเคราะห์ความสอดคล้องนโยบายค่านิยมไม่ได้ทำการวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการนิเทศการศึกษา ที่จัดทำเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติน้อยมาก หากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัดทำโครงการนิเทศการศึกษา ควรจะได้อิงเน้นวัตถุประสงค์ด้านนี้ให้มากเป็นพิเศษ เพราะหากครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืองานแล้ว ย่อมทำให้ครูผู้สอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ย่อมส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย
2. กลุ่มเป้าหมายของโครงการนิเทศการศึกษาที่จัดทำ กลุ่มครูผู้สอนชั้น ป.1 , 3 , 5 มีโครงการพัฒนาน้อยมาก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจะได้ออกกลุ่มเป้าหมายนี้เป็นพิเศษ เพราะเป็นขั้นที่ปูพื้นฐานการเรียนและการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.2 , 4 , 6
3. กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าโครงการนิเทศการศึกษาที่จัดทำไม่ระบุกิจกรรมมากที่สุด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจะได้ระบุกิจกรรมขั้นตอนการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจนและปฏิบัติได้ด้วย จะได้สะดวกแก่ผู้ที่จะนำโครงการไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
4. ควรให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้มีการวิเคราะห์โครงการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออย่างจริงจังและเป็นระบบก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ ว่าเป็นโครงการที่ดีมีประสิทธิภาพ ควรไปปฏิบัติก่อให้เกิดประโยชน์ในหน่วยงานสูงสุด

5. การวิจัยครั้งต่อไป ควรวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงการนิตศ
การศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กับสภาพปัจจุบันและปัญหาของสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอ

6. ควรทำวิจัยลักษณะนี้ในเขตการศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำโครงการ
นิตศการศึกษาว่ามีการพัฒนาใด โดยเฉพาะในจังหวัดหรือเขตการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ